

OSNOVNE ELEKTROTEHNIČKE FORMULE

Izračun presjeka i promjera fleksibilnih vodiča

$$A = d^2 \cdot 0,785 \cdot n$$

A = poprečni presjek vodiča u mm²

$$Z = \sqrt{1,34 \cdot n \cdot d}$$

Z = promjer vodiča u mm

n = broj pojedinih žica

d = Ø pojedine žice u mm

Otpor vodiča

$$R = \frac{\rho \cdot L}{S}$$

$$R = \frac{L}{\kappa \cdot S}$$

R = električni otpor u Ω

G = električna vodljivost u S

S = poprečni presjek vodiča u mm²

L = dužina vodiča u m

ρ = specifični otpor (ro)

κ = vodljivost (kapa)

$$G = \frac{1}{R}$$

$$\rho = \frac{1}{\kappa}$$

Primjer: zadano L = 800 m, R = 100 Ω, S = 0,15 mm²

potrebno κ = vodljivost

$$\kappa = \frac{L}{R \cdot S} = \frac{800 \text{ m}}{100 \Omega \cdot 0,15 \text{ mm}^2} = 53,3 \frac{\text{m}}{\Omega \cdot \text{mm}^2}$$

Omov zakon

$$I = \frac{U}{R}$$

I = električna struja u A

U = električni napon u V

R = električni otpor u Ω

d = Ø pojedine žice u mm

Primjer: zadano U = 220 V, R = 980 Ω

$$I = \frac{U}{R} = \frac{220 \text{ V}}{980 \Omega} = 0,22 \text{ A}$$

Karakteristična impedancija valova

$$Z = \sqrt{\frac{L}{C}}$$

Z = karakteristična impedancija valova u Ω

L = induktivnost u H

C = kapacitet u F

$$Z = \frac{60}{\sqrt{\epsilon_r}} \cdot \ln \frac{D}{d}$$

ε_r = dielektrična konstanta

ln = prirodni logaritam

D = Ø iznad dielektrika

d = Ø unutrašnjeg vodiča

Učinski kapacitet vodiča/masa

$$C = \frac{\epsilon_r \cdot 10^3}{18 \cdot \ln \frac{D}{d}}$$

C = kapacitet u pF/m

ε_r = dielektrična konstanta

D = Ø iznad dielektrika

d = Ø unutrašnjeg vodiča

ln = prirodni logaritam

Otpor/temperatura

$$R_W = R_K (1 + \alpha \cdot \Delta\theta)$$

R_K = hladni otpor pri +20°C u Ω

R_W = topli otpor u Ω

ΔR = promjena u otporu u Ω

Δθ = promjene temperature u °C

α = koeficijent temperature

Cu = 0,0039 1/°C

Alu = 0,00467 1/°C

$$R_W = R_K + \Delta R$$

$$\Delta R = \alpha \cdot R_K \cdot \Delta\theta$$

$$\Delta\theta = \frac{R_W + R_K}{R_K \cdot \alpha}$$

Primjer:

Δθ = 70 °C

R_K = 100 Ω

α = 0,0039 1/°C

R_W = R_K · (1 + α · Δθ)

R_W = 100 W (1 + 0,0039 · 70)

R_W = 127,3 Ω

Instalacija u seriji

Otpornika

$$R_g = R_1 + R_2 + R_3 + \dots$$

Kondenzatora

$$\frac{1}{L_g} = \frac{1}{L_1} + \frac{1}{L_2} + \frac{1}{L_3} + \dots$$

Induktiviteta

$$L_g = L_1 + L_2 + L_3 + \dots$$

Instalacija paralelnih

Otpornika

$$\frac{1}{R_g} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} + \dots$$

Dva otpornika

$$R_g = \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2}$$

Kondenzatora

$$C_g = C_1 + C_2 + C_3 + \dots$$

Induktiviteta

$$\frac{1}{L_g} = \frac{1}{L_1} + \frac{1}{L_2} + \frac{1}{L_3} + \dots$$

Deset na ....

10 ¹²	Tera	T	1 000 000 000 000
10 ⁹	Giga	G	1 000 000 000
10 ⁶	Mega	M	1 000 000
10 ³	kilo	k	1 000
10 ²	hekto	h	100
10 ¹	deka	da	10
10 ⁰			1
10 ⁻¹	dezi	d	0,1
10 ⁻²	centi	c	0,01
10 ⁻³	milli	m	0,001
10 ⁻⁶	mikro	μ	0,000 001
10 ⁻⁹	nano	n	0,000 000 001
10 ⁻¹²	piko	p	0,000 000 000 001

OSNOVNE ELEKTROTEHNIČKE FORMULE

Pad napona (tehnika jake struje)

Simbol Oznaka i jedinica Formula

u pad napona u V

pri zadanoj struji

- za izmjeničnu struju $u = \frac{2 \cdot I \cdot l}{\kappa \cdot q}$

- za jednofaznu izmjeničnu struju $u = \frac{2 \cdot I \cdot \cos \varphi \cdot l}{\kappa \cdot q}$

- za trofaznu struju $u = \frac{1,732 \cdot I \cdot \cos \varphi \cdot l}{\kappa \cdot q}$

pri zadanoj snazi

- za izmjeničnu struju $u = \frac{2 \cdot I \cdot P}{\kappa \cdot q \cdot U}$

- za jednofaznu izmjeničnu struju $u = \frac{2 \cdot I \cdot P}{\kappa \cdot q \cdot U}$

- za trofaznu struju $u = \frac{I \cdot P}{\kappa \cdot q \cdot U}$

I radna struja
 l jednostruka dužina el. kabela u m
 κ (kapa) vodljivost vodiča (m/Ω x mm²)
 (κ - Cu vodič: 56, κ - Al vodič: 33)
 u pad napona u voltima (V)
 U radni napon u V (V)
 P snaga u vatima (W)
 q presjek vodiča u mm²

Presjek vodiča (tehnika jake struje)

Simbol Oznaka i jedinica Formula

q presjek vodiča u mm²

pri zadanoj struji

- za istosmjernu struju i jednofaznu izmjeničnu struju $q = \frac{2 \cdot I \cdot l}{\kappa \cdot u}$

- za trofaznu struju $q = \frac{1,732 \cdot I \cdot \cos \varphi \cdot l}{\kappa \cdot u}$

pri zadanoj snazi

- za istosmjernu struju i jednofaznu izmjeničnu struju $q = \frac{2 \cdot I \cdot P}{\kappa \cdot u \cdot U}$

- za trofaznu struju $q = \frac{I \cdot P}{\kappa \cdot u \cdot U}$

I radna struja
 l jednostruka dužina el. kabela u m
 κ (kapa) vodljivost vodiča (m/Ω x mm²)
 (κ - Cu vodič: 56, κ - Al vodič: 33)
 u pad napona u voltima (V)
 U radni napon u V (V)
 P snaga u vatima (W)
 q presjek vodiča u mm²

Nominalni napon

(stalni nominalni napon se izražava izjavom od dvije vrijednosti izmjenične struje U_0 / U u V)

U_0 / U = napon prema zemlji / međulinjski napon
 U_0 napon između vodiča i uzemljenja ili met. zaštite (zaštita, ojačanje, koncentrični vodič)
 U napon između vanjskih vodiča
 U_0 $U / \sqrt{3}$ za trofazne momente
 U_0 $U / 2$ za jednofazne i izmjenične momente
 U_0 / U_0 jedan vanjski vodič uzemljen, za jednofazne i izmjenične momente

Električna energija

Kratika	Naziv	Simbol	Formula
W	el. energija	Ws	$W = P \cdot t$ $W = \frac{U^2 \cdot t}{R}$ $W = I^2 \cdot R \cdot t$ $W = U \cdot I \cdot t$
P	el. struja	W	
t	vrijeme (trajanje)	S	
I	struja	A	
U	napon	V	
R	otpor	Ω	

Primjer: zadano $t = 0,05$ s, $U = 220$ V, $I = 0,25$ A
potrebno el. energija Ws (vatsekunda)

$W = U \cdot I \cdot t$
 $W = 220 \text{ V} \cdot 0,25 \text{ A} \cdot 0,05 \text{ s} = 2,25 \text{ Ws}$